

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΕΚΘΕΣΗΣ-ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
Διάρκεια εξέτασης: 3 ώρες

Εισηγήτριες: Νικολακέα Νίνα και Καραμπέτσου Δήμητρα

Ημερομηνία: 3/09/20

Κείμενο Ι

**Ανθρώπινα Δικαιώματα: Η θεμελιώδης σημασία τους,
η καταπάτησή τους και η ανάγκη για την προάσπισή τους**

Ανθρώπινα δικαιώματα. Ίσως μία από τις σημαντικότερες έννοιες παγκοσμίως. Θεμελιώδης, ουσιαστική, ανεκτίμητη και όμως τόσο εύθραυστη και καταπατημένη. Ναι, τα ανθρώπινα δικαιώματα θεωρούνται διεθνή, εφαρμόζονται και ισχύουν παντού και διαφυλάττουν την ισότητα καθώς ισχύουν τα ίδια για όλους. Ναι, η αλήθεια είναι πως στη σημερινή εποχή τα δικαιώματα του ανθρώπου είναι κατοχυρωμένα και προστατευμένα από όλες τις πλευρές, μέσω της περίφημης Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, η οποία υιοθετήθηκε από τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ στις 10 Δεκεμβρίου του 1948. Όμως θα πρέπει να αναρωτηθούμε. Τηρείται πράγματι το περιεχόμενο της εν λόγω Διακήρυξης; Εφαρμόζονται τα άρθρα της; Και γενικότερα τα ανθρώπινα δικαιώματα σήμερα χαίρουν σεβασμού, εκτίμησης και προστασίας;

Κοιτάζοντας κανείς το πώς έχουν τα πράγματα σήμερα και παρατηρώντας το τι συμβαίνει στο διεθνές σύστημα, τη διεθνή τάξη πραγμάτων, στο εκάστοτε κράτος, την εκάστοτε χώρα και τέλος στην ίδια του την καθημερινότητα και τη ζωή των συνανθρώπων του, θα συνειδητοποιήσει πως πολλά από τα ανθρώπινα δικαιώματα καταπατώνται και μάλιστα τις περισσότερες φορές με τον πιο απηνή τρόπο. Παρότι κατοχυρώνονται πλήρως εντός της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, υφίστανται συνεχείς παραβιάσεις και καταπατήσεις. Διότι το γεγονός ότι η Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων δεν αποτελεί νομικά δεσμευτικό κείμενο, δε σημαίνει πως δεν πρέπει να τηρείται και να χαίρει σεβασμού και εκτίμησης. Όπως το σωστό και το πρέπει είναι η κοινωνία να τηρεί και να εφαρμόζει τους νόμους έχοντας ως κίνητρο για την τήρησή τους ότι πρέπει να τηρείται το σωστό και το καλό και όχι έχοντας ως κίνητρο το φόβο των επερχόμενων κυρώσεων από ενδεχόμενη μη τήρησή τους, έτσι το δέον είναι η κοινωνία να τηρεί και τις διατάξεις της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, ορμώμενη από τη θέληση να κάνει το σωστό και όχι να τις παραβιάζει λόγω του ότι δεν είναι νομικά δεσμευτικές. Άλλωστε η ΟΔΑΔ αν και στερείται νομικής δεσμευτικότητας έγινε η βάση

για δύο συνθήκες, το Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα και το Διεθνές Σύμφωνο για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα και μαζί με αυτά τα δύο Σύμφωνα συναποτελεί τη Διεθνή Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Η πικρή αλήθεια είναι πως η πραγματικότητα απέχει κατά πολύ από τα ιδανικά που προβάλλει και προωθεί η διακήρυξη για τα δικαιώματα του Ανθρώπου. Το σενάριο που μάλλον πλησιάζει πιο πολύ στην πραγματικότητα είναι πως έχει δοθεί στους ανθρώπους παγκοσμίως η ψευδαίσθηση της τήρησης, της εφαρμογής και του σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου, όπως αυτά κατοχυρώνονται στην εν λόγω Διακήρυξη, καθώς η αλήθεια είναι πως παραβιάζονται και καταπατώνται κατάφωρα. Οι υπέρμαχοι των ανθρωπίνων δικαιωμάτων υποστηρίζουν πως η ΟΔΑΔ παραμένει ακόμα περισσότερο όνειρο παρά πραγματικότητα αν και έχουν περάσει τόσα χρόνια από την έκδοσή της.

Θα πρέπει να αφυπνιστούμε και να παρακινήσουμε τους εαυτούς μας και τους άλλους να παλεύουμε για την προστασία, την τήρηση και την εφαρμογή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων παγκοσμίως, ξεκινώντας ο καθένας από εμάς με το να σέβεται και να προστατεύει πρώτα ο ίδιος τα δικαιώματα των συνανθρώπων του με το να μην τα καταπατά. Έτσι ο καθένας μας λειτουργώντας σε αυτό το πλαίσιο και δίνοντας το καλό παράδειγμα, μπορεί να εμπνεύσει και άλλους να δρουν με τον ίδιο τρόπο.

Κανείς μας δεν πρέπει να εφησυχάζει και να επαναπαύεται σκεπτόμενος πως τα δικά του δικαιώματα δεν έχουν καταπατηθεί και πως η καταπάτηση που υφίστανται άλλοι συνάνθρωποί του δεν πρόκειται να τον αγγίξει, γιατί ζούμε σε μία κοινωνία όπου όλα είναι αλληλένδετα και αργά ή γρήγορα ή συνέπειες θα χτυπήσουν και τη δική του πόρτα. Πρέπει να σκεφτόμαστε και τη ζωή του συνανθρώπου μας και να παλεύουμε για να προστατεύσουμε τα δικαιώματα και τα κεκτημένα όλων μας έτσι ώστε να μην καταπατώνται και να εξασφαλιστεί ένα καλύτερο μέλλον για τις νέες γενιές. Όλα τα μεγάλα γεγονότα και επιτεύγματα που έχουν συμβεί στην ιστορία της ανθρωπότητας επετεύχθησαν με συλλογικό αγώνα, σεβασμό, αλληλοκατανόηση και πίστη σε συγκεκριμένα ιδανικά. Η δύναμη της συλλογικότητας και της ομαδικής προσπάθειας είναι τεράστια και αδιαμφισβήτητη. Άλλωστε όπως αναφέρεται και στο προοίμιο της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων «η αναγνώριση της αξιοπρέπειας, που είναι σύμφυτη σε όλα τα μέλη της ανθρωπίνης οικογένειας, καθώς και των ίσων και αναπαλλοτριωτών δικαιωμάτων τους αποτελεί θεμέλιο της ελευθερίας, της δικαιοσύνης και της ειρήνης.

Κακιοπούλου Κ., διασκευασμένο κείμενο από το διαδίκτυο

Κείμενο II

Παιδεία και ανθρώπινα δικαιώματα

Από τη μελέτη πρόσφατων δηλώσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα αποκαλύπτεται το παράδοξο, ότι η προϋπόθεση η πιο σπουδαία για την πραγμάτωση και τη σωστή τους χρήση δεν αναφέρεται σχεδόν ποτέ. Πιθανό, η παράλειψη οποιασδήποτε μνείας της παιδείας να εξηγείται με το συλλογισμό, ότι η παιδεία είναι δοσμένο ανθρώπινο δικαίωμα και η ουσιαστική βάση για την άσκηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η ιστορία της παιδείας, ωστόσο, μας δίνει πλήθος ενδείξεις, ότι η παιδεία δεν αντιμετωπιζόταν ως ανθρώπινο δικαίωμα κι ούτε χρησιμοποιήθηκε ως μέσον για να αυξηθεί η εκτίμηση της σπουδαιότητας των ανθρωπίνων

δικαιωμάτων για την πληρέστερη ανάπτυξη κάθε ατόμου ως ανθρώπινου όντος.

Επειδή η παιδεία δεν έχει ακόμη αναγνωριστεί διεθνώς ως ανθρώπινο δικαίωμα, είναι σημαντικό να περιληφθεί σε όποια διακήρυξη ανθρώπινων δικαιωμάτων πρόκειται να συνταχτεί. Στο δικαίωμα της παιδείας πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση απ' όση δόθηκε στα ανθρώπινα δικαιώματα που διατύπωσε η Unesco. Ένα από τα τραγικά αποτελέσματα της παραδοσιακής οργάνωσης της παιδείας είναι το ότι, κι όταν ακόμη παρέχεται ισότητα ευκαιριών για εκπαίδευση, ορισμένες κοινωνικές και οικονομικές τάξεις νιώθουν πως οι ευκαιρίες αυτές δεν είναι για κείνες. Για την παροχή ισότητας ευκαιριών στην εκπαίδευση χρειάζονται, σε μερικές χώρες, μέτρα για να αλλάξουν την ψυχολογική στάση που γεννά η παραδοσιακή οργάνωση. (...)

Η αναγνώριση, ωστόσο, της παιδείας ως ανθρώπινου δικαιώματος είναι μονάχα μια πλευρά του προβλήματος, αφού αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η ελεύθερη πρόσβαση στην παιδεία, σε όλα τα επίπεδα, μπορεί να παρασχεθεί χωρίς να πειραχτεί ούτε το περιεχόμενο ούτε οι μέθοδοι της διδασκαλίας. Παραδοσιακά, η ποιότητα της δημοτικής εκπαίδευσης διέφερε από την ποιότητα της μέσης εκπαίδευσης. Ούτε στη μια ούτε στην άλλη περίπτωση δε γινόταν –παρά μονάχα έμμεσα– η βαθιά παιδεία στη χρήση και την απόλαυση των ελευθεριών εκείνων που περιλαμβάνονται στον κατάλογο των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Κι αφού οι περισσότερες μορφές εκπαίδευσης διακατέχονται από τις ανάγκες των εξετάσεων, η μεγαλύτερη έμφαση δινόταν στην αποδοχή της αυθεντίας είτε του γραπτού λόγου είτε του δασκάλου.

Όταν το εκκρεμές άρχισε να κινείται από την έμφαση στην πειθαρχία, τη μύηση και τον αυταρχισμό, προς την έμφαση στην ελευθερία ξεχνιόταν πολύ συχνά, το ότι η ελευθερία είναι μια κατάκτηση και ότι η οποιαδήποτε παιδεία στην ελευθερία απαιτεί μια μορφή πειθαρχίας, ώστε να μάθει κανείς να ζυγιάζει τις ηθικές συνέπειες των πράξεών του. Παιδεία στην ελευθερία σημαίνει μόνο τη συνειδητή αναγνώριση της ευθύνης και του καθήκοντος. Αν η αρχή αυτή είναι σωστή, τότε σημαίνει πως πρέπει να αλλάξει και η θέση του δασκάλου και η αποστολή του. Οι προσπάθειες του δασκάλου πρέπει να στρέφονται στην ανάπτυξη ελεύθερων προσωπικοτήτων και την παιδεία στην ελευθερία του λόγου, της έκφρασης, της επικοινωνίας, της πληροφόρησης και της αναζήτησης, τότε ο δάσκαλος με την προετοιμασία του θα πρέπει να γίνεται επαγγελματικά ελεύθερος και να αναγνωρίζει ότι η ελευθερία δίχως την έννοια της υπευθυνότητας εύκολα εκφυλίζεται σε ασυδοσία.

L. Kandel, μετφρ. Λότη Πέτροβιτς – Ανδρουτσοπούλου, περ. «Ευθύνη», διασκευασμένο

Κείμενο III

Παράκληση στον θεό για έναν μικρό καμπούρη, Νίκος Χάγερ Μπουφίδης (Ιούνιος 1928)

Δε φάνηκεν, αλήθεια, (και νυχτώνει...),
-σαν κάθε βράδυ, τέτοιαν ώρα, στο μπαλκόνι
δε φάνηκε ο αντικρινός μικρός
πουναι καμπούρης και καχεκτικός.

Είν' τα παράθυρα του, ως τόσο, φωτισμένα,
-και πίσω από τα τζάμια τα κλεισμένα
περνούν ανήσυχες σκιές, μισοσβυσμένες,
-αχ κάμε Θεέ μου να μην είναι δακρυσμένες...

Είν' τόσο ήρεμος Θεέ μου, τόσο απλός
κι είν' η ψυχή του τόσο πονεμένη
σαν βγαίνει στο μπαλκόνι μοναχός
μόλις η νύχτα ερθεί, σκοτεινιασμένη...

Το μεσημέρι μένει ώρα πολλή
πίσω απ' τις γρίλιες των κλειστών παραθυριών.
Και με τι προσοχή παρατηρεί,
στο δρόμο, τα παιχνίδια των παιδιών...

(Αυτός δεν παίζει κι ούτε που τολμά,
να κατεβή, να τρέξη, στο στενό.
Κάποτε πουτρεξε κι αυτός, τάλλα παιδιά
φύγαν, και τον αφήσαν μοναχό...)

Κι όταν η μάνα του του λέει : «Γιατί και συ,
δεν πας να παίξεις, σαν τάλλα τα παιδιά;»
«Βαρυέμαι» απαντάει αυτός σιγά.
Και τον περνούνε για ιδιότροπο πολύ.)

Ύστερα, μελετάει το μάθημα του,
δίχως βοήθεια, μόνος, δυνατά...
-Κι είν' η φωνή του σαν προμήνυμα θανάτου
ως αντηχεί, βραχνή, στη σκοτεινιά.-

Μόλις βραδυάσει βγαίνει στο μπαλκόνι.
Ούτε διακρίνεται στο σκότος το πυκνό.
Μια οκαρίνα είν' η συντροφιά του η μόνη,
κιόλο σφυράει τον ίδιον σκοπό.

Απόψε όμως δε φάνηκε. Και τρέμουν
οι σκιές στο δωμάτιο του το κλειστό...
Ω πως φοβάμαι, πως φοβάμαι Θεέ μου
μην του συνέβη τίποτα κακό...

Γ. Κονδύλη & Όθωνος 1, Μαρούσι | 210 61 24 000
www.akadimos.gr | fb:@akadimos.marousi | tw:@Akadimos

Είν' η ψυχή του πάντοτε θλιμένη...
Είναι καμπούρης και καχεκτικός...
Κάμε τουλάχιστον Θεέ μου η πονεμένη
ψυχή του, να ναι ήρεμη διαρκώς...

Κι αν είναι να πεθάνει ας μη το ξέρει...
Σε μια γλυκειά οπτασία ας βλέπει πως
στη γειτονιά του κάποιο μεσημέρι,
με τάλλα παιδιά παίζει κι αυτός...

Παρατηρήσεις

ΘΕΜΑ Α

Να αποδώσετε περιληπτικά σε 60 – 80 λέξεις το περιεχόμενο των τεσσάρων πρώτων παραγράφων του **Κειμένου Ι** σχετικά με την τήρηση ή μη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Β

Ερώτημα 1^ο

Διαβάστε προσεκτικά την τελευταία παράγραφο του **Κειμένου Ι** και του **Κειμένου ΙΙ**. Έχουν κοινά σημεία; Παρατηρείτε κάποια συγκεκριμένη μέθοδο αντιμετώπισης της καταπάτησης των δικαιωμάτων που προτείνεται και στα δύο αποσπάσματα; (100 –150 λέξεις)

Μονάδες 15

Ερώτημα 2^ο

α) Σε κάθε έναν από τους παρακάτω ισχυρισμούς να δώσετε τον χαρακτηρισμό «Σωστό» ή «Λάθος» με βάση το Κείμενο Ι. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

1. Τα θεμελιώδη δικαιώματα ποικίλουν ανάλογα με τη χώρα και την κουλτούρα της.
2. Τα ανθρώπινα δικαιώματα παραβιάζονται συνεχώς.
3. Η Οικουμενική Διακήρυξη των δικαιωμάτων είναι νομικά δεσμευτική.
4. Η προσπάθεια του κάθε ατόμου για τον σεβασμό των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων είναι η θεμέλια λίθος για την αδιάλειπτη εφαρμογή τους.
5. Η συλλογικότητα θα αμβλύνει την παραβίαση των διατάξεων της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Μονάδες 8

β) «Θα πρέπει να αφυπνιστούμε και να παρακινήσουμε τους εαυτούς μας και τους άλλους να παλεύουμε για την προστασία, την τήρηση και την εφαρμογή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

παγκοσμίως...». Να σχολιάσετε την επιλογή του ρηματικού προσώπου στη διαμόρφωση του ύφους του Κειμένου Ι. Πώς εξυπηρετεί τη μετάδοση του μηνύματος του;

Μονάδες 7

Ερώτημα 3ο

α) «Ιστορικά, δύο κίνητρα ρύθμιζαν την παροχή της παιδείας».

Να αναγνωρίσετε το είδος της σύνταξης (ενεργητικής ή παθητικής) και να δικαιολογήσετε τη χρήση της στην παραπάνω πρόταση του **Κειμένου ΙΙ**. Στη συνέχεια να μετατρέψετε τη σύνταξη στην αντίθετή της.

Μονάδες 5

β) Να βρείτε πώς επιτυγχάνεται η συνοχή των τριών πρώτων παραγράφων του **Κειμένου ΙΙ**

Μονάδες 5

ΘΕΜΑ Γ

Ποιο, κατά τη γνώμη σας, είναι το θέμα του ποιήματος (**Κείμενο ΙΙΙ**); Να το παρουσιάσετε λαμβάνοντας υπόψη τους κειμενικούς του δείκτες. (100 – 200 λέξεις)

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Δ

Να γράψετε ένα άρθρο, με 350-400 λέξεις, που προορίζεται για δημοσίευση στην ιστοσελίδα του σχολείου σας. Στο άρθρο αυτό να αναφέρετε ενδεικτικές περιπτώσεις παραβίασης των δικαιωμάτων του ανθρώπου στην εποχή μας και να εκθέσετε τεκμηριωμένα τις απόψεις σας για τα αίτια παραβίασής τους.

Μονάδες 30